

2 GRĀMATAS *UN KINO*

Tematici

- Populāras grāmatas
  - Ko var lasīt un rakstīt?
  - Kādi ir cilvēki?
  - Kas vīnus interesē?

Gramatika, valodas lietojums

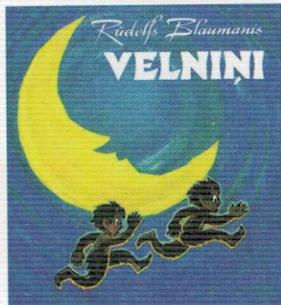
- Darbības vārdū tagadne (*lasīt*, *zināt* u. c.)
  - Lietvārdi, īpašības vārdi (akuzatīvs, lokatīvs)
  - Personu vietniekvārdi (akuzatīvs)

Ievads

Populāras grāmatas—kas ir autors?

„Grāmata par Pepiju Garzeki”
„Mazais princis”
„Alise Brīnumzemē”
„Karlis Matiušs Pirmais”
„Olivers Tvists”
„Trollīšu ziema” (Trollītis Mumins)
„Velnīņi”
„Vinnijs Pūks un viņa draugi”

Aleksandrs Milns
Čārlzs Dikens
Astrīda Lindgrēna
Rūdolfs Blaumanis
Antuāns de Sent-Ekziperī
Lūiss Kerols
Tūve Jānsone
Janušs Korčaks

Teksti un uzdevumi

Kur tu esi?

Ieva: Hallo?! Ilze?! Sveikal! Te Ieva. Kur tu esi?
Ilze: Čau! Es esmu mājās.
Ieva: Ko tu dari? Vakars ir brīvs. Varbūt ejam uz teātri?
Ilze: Piedod, bet mani teātris neinteresē. Es tagad strādāju—rakstu svarīgu referātu.
Ieva: Ā, atvaino, ka traucēju.
Ilze: Nekas. Tu netraucē. Un kur tu esi? Vēl akadēmijā?
Ieva: Nē, bibliotēkā. Labi. Līdz rītam!
Ilze: Līdz rītam!

? Kur ir Ilze? Kur ir Ieva?

- Ko raksta Ieva? Vai Ieva traucē Ilzi?
- Vai Ievu interesē teātris?

Vietniekvārds

Nominatīvs (kas?)	es	tu	mēs	jūs
Akuzatīvs (ko?)	mani	tevi	mūs	jūs

Ieva, kas tevi interesē? Vai tevi interesē teātris?

Mani interesē teātris.

Profesore, kas jūs interesē? Vai jūs interesē politika?

Studenti, vai jūs interesē futbols?

Jā, futbols mūs interesē!

2.1. Jautājiet un atbildiet! Izmantojet dotos vārdus!

teātris, kino, sports, politika, literatūra, matemātika, vēsture, futbols

Kas tevi interesē?

Vai tevi interesē...?

Mani interesē...

Mani neinteresē...

Ko tu lasi?

- Toms: Sveiks, Jāni! Vai es tevi traucēju?
Jānis: Čau! Tu traucē, bet nekas. Nāc iekšā!
Toms: Ko tu dari?
Jānis: Neko. Domāju.
Toms: Ā, tas ir svarīgi. Ha! „Romeo un Džuljeta”! Un vēl angļiski! Vai tad ekonomisti lasa Šekspīru?
Jānis: Nē, tikai biržas ziņas.
Toms: Nu, labi, labi. Piedod! Es neko sliktu nedomāju. Es tikai jokoju. Tu laikam esi sliktā omā?
Jānis: Esmu gan.
Toms: Kāpēc?
Jānis: Kāpēc, kāpēc... Tāpēc, ka pirmā nedēļa universitātē ir garlaicīga. Lektori ir slikti, lekcijas neinteresantas, cilvēki nekomunikabli...
Toms: Vai tiešām tu tā domā?
Jānis: Varbūt arī nedomāju. Vai nav vienalga?
Toms: Nav gan. Bet interesanti, kāpēc tu lasi „Romeo un Džuljetu”?
Jānis: Vai nav vienalga?
Toms: Es domāju, ka es zinu, kāpēc tu esi sliktā omā un kāpēc tu lasi Šekspīru. Varbūt ejam iedzert alu?
Jānis: Labi. Vienalga. Ejam!

Ko tu dari? — Neko.

Tu esi sliktā omā? — Esmu.

Kāpēc? — Tāpēc.

Vai Toms traucē Jāni?

Vai Jānis lasa tikai biržas ziņas? Ko viņš lasa?

Vai Jānis ir sliktā omā? Vai Toms ir labā omā?

Kā domā Jānis: kādi ir lektori, kādas ir lekcijas un kādi ir cilvēki universitātē? Kā domājat jūs?

Ko Jānis lasa? Kas tas ir? Vai tas ir romāns? Kurš ir autors?

Tā ir opera.

Tas ir Rainis.

Viņš ir dzejnieks.

Tas ir teātris.

Kas tas ir?

Kas ir „Olivers Tvists”? Tas ir romāns.

Kas ir „Rīgas Laiks”? Tas ir žurnāls.

Kas tā ir?

Kas ir „Romeo un Džuljeta”? Tā ir luga.

Kas ir „Diena”? Tā ir avīze.

Kas ir „Sniegbaltaite”? Tā ir pasaka.

Kas viņš ir?

Kas ir Šekspīrs? Viņš ir autors (dzejnieks un dramaturgs).

Kas viņa ir?

Kas ir Agata Kristi? Viņa ir autore (rakstniece).

2.2. Atbildet uz jautājumu!

romāns, luga, pasaka, opera, balets, avīze, žurnāls, komponists, autors (rakstnieks, dzejnieks), autore (rakstniece, dzejniece)

Paraugs. Kas ir Džakomo Pučini? Tas ir komponists.

Kas ir „Fidelio”? Tā ir opera.

Kas ir *The Times*?

Kas ir „Ansītis un Grietiņa”?

Kas ir „Grāfs Monte Kristo”?

Kas ir Mocarts?

Kas ir Tūve Jānsone?

Kas ir Rainis?

Kas ir Aspazija?

Kas ir *Newsweek*?

Kas ir „Fausts”?

Kas ir Gogolis?

Kas ir *Cosmopolitan*?

Kas ir „Aīda”?

Ko viņi raksta? Ko viņi lasa?

Ilze raksta referātu.

Profesors lasa žurnālu.

Profesore raksta grāmatu.

Studenti lasa pasaku.

Dzejnieks raksta dzejoli. Ieva lasa Raini.

Toms raksta vēstuli. Jānis lasa avīzi.

2.3. Stāstiet, ko jūs labprāt lasāt un ko jūs noteikti nelasāt.

Šekspīrs, Gogolis, Žorzs Simenons, Agata Kristi, Zigfrīds Lencs, Henrihs Ibsens, Astrīda Lindgrēna, Marks Tvens, Aleksandrs Puškins...

Es labprāt lasu...

Es nelasu...

2.4. Ierakstiet, ko viņi lasa. Ierakstiet vārdus atbilstošā formā!

Paraugs. Sandra lasa romānu. (romāns)

1. Toms lasa _____, bet Jānis lasa _____. (avīze, žurnāls)

2. Ilze lasa _____, bet Ieva lasa _____. (anekdote, horoskops)

3. Ojārs lasa _____, bet Anna lasa _____. (e-pasts, grāmata)

4. Pēteris lasa _____, bet Dace lasa _____. („Anna Karenina”, „Fausts”)

5. Liene lasa _____, bet Kaspars lasa _____. (Dostoevskis, Rainis)

2.5. Ierakstiet, ko viņi raksta.

dzejolis, romāns, pasaka, referāts, vēstule, opera, „Kapitāls”, luga, „Grāfs Monte Kristo”

Paraugs. Šekspīrs raksta lugu.

1. Tomass Manns raksta _____.
2. Hanss Kristians Andersens raksta _____.
3. Wolfgang Amadejs Mocarts raksta _____.
4. Johans Wolfgang Gēte raksta _____.
5. Kārlis Markss raksta _____.
6. Aleksandrs Dimā raksta _____.
7. Students raksta _____.
8. Profesors raksta _____.

Lietvārds (substantīvs): vienskaitlis, akuzatīvs

Nominatīvs	romān-s	dzejol-is	grāmat-a	avīz-e
Kas tas ir?	referāt-s	Rain-is	pasak-a	vēstul-e
Akuzatīvs	žurnāl-s			
Ko tu lasi?	romān-u	dzejol-i	grāmat-u	avīz-i
	referāt-u	Rain-i	pasak-u	vēstul-i
	žurnāl-u			

Ko tu lasi?

Es lasu pasaku.

Ko jūs, studenti, lasāt?

Mēs lasām avīzi.

Ko tu dari?

Es rakstu referātu.

Vai tu zini, kas ir „Aīda”?

Zinu.

Vai jūs zināt, kas ir Rainis?

Jā, mēs zinām, ka tas ir dzejnieks.

2.6. Ierakstiet!

lasīt, rakstīt, darīt, zināt

Paraugs. Tom, ko tu dari? — Neko, domāju.

1. Viņa _____ horoskopu žurnālā „Ieva”.
2. Es labprāt _____ anekdotes.
3. Vai jūs _____ „Vinniju Pūku”?
4. Nē, mēs _____ „Pīteru Penu”.
5. Dramaturgs _____ jaunu lugu.
6. Ilze un Ieva, ko jūs tagad _____?
7. Mēs _____ svarīgu referātu.
8. Vai jūs _____, ko raksta Jānis?
9. Es _____, kāpēc tu esi sliktā omā!
10. Ko mēs šovakar _____? — Varbūt ejam uz kino.

2.7. Ierakstiet teikumos atbilstošos vārdus!

Paraugs. Studenti mani traucē.

1. Toms _____ Puškinu.
2. Tomu _____ literatūra.
3. Toms _____ Jāni.
4. Jāni _____ biržas ziņas, bet viņš _____ arī Šekspīru.
5. Žurnālā „Ieva” mani _____ tikai horoskops.
6. Vai tu arī _____ horoskopu?
7. Avīzē es vienmēr _____ anekdotes.
8. Vai tu _____ dienasgrāmatu?
9. Nē, tas mani _____.
10. Vai tevi _____ mūzika?

Darbības vārds (verbs): tagadne

	las-ī-t	rakst-ī-t	dar-ī-t	zin-ā-t
es	las-u	rakst-u	dar-u	zin-u
tu	las-i	rakst-i	dar-i	zin-i
viņš, viņa viņi, viņas	las-a	rakst-a	dar-a	zin-a
mēs	las-ām	rakst-ām	dar-ām	zin-ām
jūs	las-āt	rakst-āt	dar-āt	zin-āt

Ejam uz kino!

Toms: Sveikas, meitenes! Piedodiet, ka esam par vēlu!

Ilze: Nu, sveiki, sveiki! Jā, nu, vīrieši un precizitāte... Khm, khm!

Ieva: Nekas, nekas. Viņa tikai joko. Pāris minūtes — tas taču nav tik svarīgi.

Toms: Nu, ko darām? Vai ejam uz kino?

Ilze: Protams, ejam!

Ieva: Kur ejam?

Toms: Varbūt uz „Karali Līru”? Visi runā, ka laba filma.

Ilze: „Karaklis Līrs” ir „Kosmosā”. Tas ir ļoti tālu, Pārdaugavā. Kas ir „Rīgā”?

Toms: Es domāju, ka „Rīgā” ir „Grāfs Monte Kristo”.

Ieva: O, cik interesanti! Es tagad lasu Dimā. Romāns ir labs, bet vai filma arī ir laba? Kā tu domā, Jāni?

Jānis: Jā, varbūt.

Ieva: Kāpēc tu nerunā? Vai kaut kas nav labi?

Toms: Jāni! Kas ir?!

Jānis: Mani neinteresē kino. Es tagad eju uz interneta kafejnīcu. Atvainojiet, meitenes! Atā!

Ieva: Kāpēc viņš tā dara?

Ilze: Nejaunks cilvēks...

Toms: Viņš šodien ir sliktā omā. Atvainojiet! Un ko mēs? Varbūt tomēr ejam uz „Monte Kristo”?

Ilze: Jā, protams.
Ieva: Nu, jā... Labi.

Vai Ieva ir sliktā omā?

Kurš ir sliktā omā?

Kurā kinoteātrī ir „Karalis Līrs”? Kur tas ir?

Ko domā Toms, kāda ir filma „Karalis Līrs”? Kāpēc viņš tā domā?

Kura filma ir kinoteātrī „Rīga”?

Kāpēc Ievu interesē filma „Grāfs Monte Kristo”?

Kāpēc Jānis neiet uz kino?

Kādu romānu lasa Toms? Toms lasa labu romānu. (Romāns ir labs.)

Kādu dzejoli lasa Jānis? Jānis lasa labu dzejoli. (Dzejolis ir labs.)

Kādu grāmatu lasa Ieva? Ieva lasa labu grāmatu. (Grāmata ir laba.)

Kādu avīzi lasa Ilze? Ilze lasa labu avīzi. (Avīze ir laba.)

2.8. Ierakstiet iekavās dotos vārdus atbilstošā formā!

- Paraugs. Rainis raksta skaistu dzejoli. (skaists dzejolis)
1. Mocarts raksta _____. (skaista opera)
  2. Agata Kristi raksta _____. (jauns romāns)
  3. Toms raksta _____. (svarīga vēstule)
  4. Ilze lasa _____. (interesants žurnāls)
  5. Jānis lasa _____. (slikta anekdote)
  6. Ieva meklē _____. (labs darbs)

Kur viņi ir? (lokatīvs)

Jānis ir kafejnīcā.
Studenti ir universitātē.

Meitenes ir teātrī.

Profesore ir parkā.

Mēs esam kino.

Uz kurieni viņi iet? (uz + akuzatīvs)

Jānis iet **uz** interneta kafejnīcu.

Studenti iet **uz** universitāti.

Meitenes iet **uz** teātri.

Profesore iet **uz** parku.

Mēs ejam **uz** kino.

2.9. Ierakstiet, kur viņi strādā!

parks, teātris, universitāte, bibliotēka, birojs, opera, televīzija, kosmoss

Paraugs. Kur strādā profesori? Profesori strādā universitātē.

1. Kur strādā bibliotekāri? _____.
2. Kur strādā aktieri? _____.
3. Kur strādā sekretāres? _____.
4. Kur strādā studenti? _____.
5. Kur strādā žurnālisti? _____.
6. Kur strādā kosmonauti? _____.

2.10. Ierakstiet, uz kurieni viņi iet pēc darba!

parks, teātris, opera, restorāns, kafejnīca, kino

Paraugs. Profesori iet uz restorānu.

1. Studenti iet uz
2. Sekretāres iet
3. Aktieri iet
4. Žurnālisti iet
5. Lektores iet

Lietvārds (substantīvs): lokatīvs

Nominatīvs Kas tas ir?	park-s	teātr-is	kin-o	kafejnīc-a	universitāt-e
Lokatīvs Kur tu esi?	park-ā	teātr-ī	kin-o	kafejnīc-ā	universitāt-ē

Populārs un ambiciozs

Vents ir jauns žurnālists. Viņš strādā televīzijā. Ulrika strādā avīzē „Diena”. Viņa intervē Ventu.

- Ulrika: Kāpēc tu strādā žurnālistikā? Vai tāpēc, ka tavs tēvs arī ir žurnālists?
- Vents: Nē, es tā nedomāju. Vienkārši — interesants darbs. Katru dienu jauni cilvēki, jaunas situācijas. Visu dienu strādāt birojā — tas ir garlaicīgi.
- Ulrika: Tu esi populārs žurnālists, bet daudzi cilvēki domā, ka tu esi arī ambiciozs. Vai tā ir?
- Vents: Piedod, bet kurš žurnālists nav ambiciozs? Cilvēks, kurš nav ambiciozs, mūsdienās nestudē žurnālistiku.
- Ulrika: Kāpēc tu nestrādā kādā avīzē vai žurnālā? Kāpēc tu strādā televīzijā?
- Vents: Es esmu ļoti komunikabls un dinamisks un labprāt daudz runāju. Tāpēc es strādāju televīzijā. Rakstīt tekstu — tas mani neinteresē.
- Ulrika: Labi, tevi interesē žurnālistika. Kas vēl?
- Vents: Kā žurnālistu mani interesē viss. Kā cilvēku — sports, kino un literatūra.
- Ulrika: Ko tu lasi? Vai tikai labu literatūru?
- Vents: Kas ir laba literatūra? Es domāju, ka laba literatūra ir interesanta literatūra. Vakarā mājās es bieži lasu, piemēram, detektīvus. Taču es lasu arī Umberto Eko un Džeimsu Džoisu.
- Ulrika: Kas tevi darbā traucē?
- Vents: Darbā mani traucē neprecizitāte. Es esmu ļoti precīzs cilvēks.

? Kas ir Vents? Kur viņš strādā?

• Kas interesē Ventu? Kas viņu neinteresē?

Kādas grāmatas Vents lasa?

Kas Ventu traucē?

Kāds ir Vents?

2.11. Meklējiet atbildes uz jautājumiem!

Jautājumi

- Kāpēc tu strādā žurnālistikā?
 Kāpēc tu nestrādā birojā?
 Vai tu esi ambiciozs?
 Kāpēc tu nerunā?
 Vai tu lasi tikai labu literatūru?

Atbildes

- Es esmu sliktā omā.
 Visi žurnālisti ir ambiciozi.
 Tas ir garlaicīgi.
 Es lasu interesantu literatūru.
 Tas ir interesants darbs.

2.12. Lasiet apgalvojumus un izvēlieties atbildi!

- Strādāt televīzijā ir garlaicīgi.
 Žurnālistika ir interesants darbs.
 Visi žurnālisti ir ambiciozi.
 Žurnālisti ir nesabiedriski cilvēki.
 Laba literatūra ir interesanta literatūra.
 Umberto Eko raksta labus romānus.
 Vai jūs arī tā domājat?

- Jā, es arī tā domāju.
 Nē, es tā nedomāju.
 Es domāju, ka tas tā ir.
 Es domāju, ka tā nav.
 Jā, tā ir.
 Nē, tā nav.

Ko viņi lasa?

Vents lasa labus romānus .	(labi romāni)
Toms lasa vecus dzejoļus .	(veci dzejoļi)
Ieva labprāt lasa interesantas grāmatas .	(interesantas grāmatas)
Ulrika lasa visas avīzes .	(visas avīzes)

2.13. Ierakstiet!

Paraugs. Profesors meklē studentus. (studenti)

1. Filozofi meklē _____. (jautājumi)
2. Normāli cilvēki meklē _____. (atbildes)
3. Puiši meklē _____. (meitenes)
4. Meitenes meklē _____. (puiši)
5. Jānis lasa _____. (labas anekdotes)
6. Es lasu _____. (visi horoskopi)
7. Baiba labprāt raksta _____. (skaistas vēstules)
8. Studenti raksta _____. (svārīgi referāti)

Lietvārds (substantīvs): daudzskaitlis (plurālis), akuzatīvs

Nominatīvs Kas tas ir?	romān-i dzejoļ-i	grāmat-as	avīz-es
Akuzatīvs Ko tu lasi?	romān-us dzejoļ-us	grāmat-as	avīz-es

Pārbaude

2.14. Izveidojiet no vārdiem teikumus!

1. sports, un, interesē, laba, mani, literatūra

---

2. strādā, Ojārs, Rīgā, un, universitātē, dzīvo

---

3. omā, ir, labā, Toms, vai

---

4. lasa, studenti, romānus, interesantus

---

5. mājās, lasa, vakarā, detektīvromānus, Vents

2.15. Uzrakstiet atbildes uz jautājumiem! Izmantojiet dotos vārdus!

grāmatas, kino, parku, avīzi, bibliotēkā, teātri, teātri, universitāti, bibliotēku, lekcijās, mūziku, jaunu filmu, parkā, mājās, anekdotes, darbā, dzejoļus

1. Ko var lasīt? _____
2. Kur var lasīt? _____
3. Uz kurieni var iet? Uz _____

2.16. Ierakstiet atbilstošos vārdus!

Ilzes dienasgrāmata

Šodien avīzē es _____ interviju „Populārs un ambiciozs”. Žurnālists Vents domā, ka _____, kurš nav _____, mūsdienās nestudē žurnālistiku. Bet _____ studē cilvēks, kurš nav ambiciozs? Vēsturi? Folkloru? Filoloģiju? Vai _____ neesmu ambicioza? Es taču studēju _____ un _____, un mani tas interesē. Un kādi cilvēki _____ ekonomiku? Ekonomists Jānis šodien ir sliktā _____. Es domāju, ka viņš ir _____ cilvēks.

Vārdi un frāzes

par vēlu	matemātika
piedod!	minūte
piedodiet!	mūsdienas: mūsdienās
uz kurieni	mūzikā
aktieris; aktrise	nākt (nāk, nāca); tu nāc
alus	nedēļa
ambiciozs, ambicioza	noteikti
anekdote	oma
avīze	par (+akuz.): par ko runā?
balets	pāris
bieži	parks
birojs	pasaka
birža: biržas ziņas	piedot (piedod, piedodiet) ← dot
cik	piemēram
darbs	populārs, populāra
darīt (dara, darīja)	precīzs, precīza
daudzi; daudzas	precizitāte
detektīvromāns	rakstīt (raksta, rakstīja)
detektīvs	rakstnieks; rakstniece
dinamisks, dinamiska	referāts
dramaturgs; dramaturģe	restorāns
dzejnieks; dzejniece	rīt
dzejolis	romāns
ekonomists; ekonomiste	sekretārs; sekretāre
e-pasts	situācija
futbols	slikts, slikta
gan	sports
garlaicīgs, garlaicīga	tālu
grāmata	tavs; tava
hallo	teātris
horoskops	teksts
iedzert (iedzer, iedzēra)	televīzija
iekšā	tēvs
interesēt (interesē, interesēja)	tiešām
internets	tomēr
intervēt (intervē, intervēja)	vakars: vakarā
intervija	varēt (var, varēja)
kāds; kāda	vecs, veca
katrs; katra	vēlu
kaut kas	vēstule
komunikabls, komunikabla	vienalga
kosmonauts; kosmonaute	vienkārši
kosmoss	vīrietis
labprāt	visi; visas
lai kam	zināt (zina, zināja)
lasīt (lasa, lasīja)	ziņa
līdz (+dat.): līdz rītam	žurnālistika
luga	žurnālists; žurnāliste
majas dsk.	žurnāls